

**Проголошення
незалежності УНР,
Берестейський мирний
договір і окупація**

План

1. Прийняття IV Універсалу. Проголошення незалежності УНР.
2. Берестейський мир та УНР.
3. Виникнення Кубанської Народної Республіки.
4. Внутрішня політика УЦР.
5. Німецько-австрійська окупаційна політика
6. Радянська окупаційна політика.
Маріонеткові радянські республіки.

ДАТИ:

- **22 (9) січня 1918 р.** – Проголошення IV Універсалу та незалежності УНР
- **січень (лютий) 1918 р.** – Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу
- **березень 1918 р.** – відновлення влади УЦР в умовах окупації

Поняття та терміни:

- «Народний секретаріат»
- «регіональні республіки»

Персоналії:

- В. Антонов-Овсієнко
- Ю. Коцюбинський

1. Прийняття IV Універсалу

**Проголошення незалежності і
суверенітету Української Народної
Республіки**

Причини прийняття:

- Для **завершення мирних переговорів** делегації УЦР з країнами Четвертного союзу.
- **Війна** Радянської Росії проти УНР.
- **Розвіювання автономістських ілюзій** у лідерів УЦР.

Обставини прийняття:

- IV Універсал було прийнято на засіданні **Малої Ради**, що почалося **22 (9) січня 1918** р. і тривало три дні.
- Остаточний текст було розроблено на основі проектів М.Грушевського, В.Винниченка, М. Шаповала.
- У ніч на **25 січня** на відкритому засіданні в будинку Педагогічного музею М. Грушевський оприлюднив текст Універсалу.

ЧЕТВЕРТИЙ УНІВЕРСАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ.

Народо Українці!

Тяжкі спогади, волю, спокій стала на землі Українській Велика Народна Республіка. Справді, після довгої війни, коли бачили Таври, борючись за вільність і турки, турки. Але в тяжку годину відраділась воля України. Чотири роки ділили вілля українців між Краєм і німцями, фабрики творили не виробляли, землі злилися, залізничні розбиті, гроші в шов падали, хліба зменшували, наступав голод. Та—краще розпочалась доба українства і згоди, побудови нової держави з фронту війни, спокійна країна, рівня, давали і руму на нашій землі. Через все це не міг відбутись вибори в Українській Установі Збори в українській народній гегемонії Універсали час і в Збори, призначені на черговий день, не могли відбутись, щоб призначити в народі рух іду тимчасову найвищу революційну владу над Україною, установити над в Народній Республіці вибори і організувати нове Правительство. А тим часом, Петроградське Правительство Народна Комісія, щоб повернути під свою владу Велику Українську Республіку, організувало війну України і, кінця на нашій землі свої військи—красноармійські, большевистські—взяв грабувати хліб наших селян і без права платити вивозити його в Росію, не жалючи навіть зерна, наготовленого на зима, обв'язати нещасливих людей і штовхати в беду, розбиті, бачили.

Ми, Українська Центральна Рада, зробила все, щоб не допустити цієї братоубицтвальної війни між двома народами, але Петроградське Правительство не пішло нам на зустріч і все далі крутило боротьбу з нами. Народом і Республікою, крім того, та саме Петроградське Правительство Народна Комісія почала заганяти мир і кміти на нашу війну, називаючи її до того ще свідченнями. Замість спокійної країни, якої очікували трудовий народ покласти кінця своїм життям.

Ми, Українська Центральна Рада, з'явившись у війну, робили і садили Україну, не те пригнітали, бока не могли, ніхто не міг підкорювати не могли, бо Український Народ хоче вільності і мир демократичної помини бути як найвище. Але для того, щоб не було пригнічення, не так ми не ставали. Україна на переможній установі, той самий мир, до того, щоб виступити свій Край до ладу, до творчої роботи, до скріплення революції та над Краєм, ми, Українська Центральна Рада, сподіваючись, щоб громади України, єдиної Української Народної Республіки став самостійною, не відійти не відомим Великим Сувереном Державою Української Народної. За всіма сувереном державою як це Росія, Польща, Австрія, Румунія, Туреччина та інші, не хочемо жити в тіні і пригнобленні, але і одна з нас не може втручатися в життя Самостійної Української Республіки—влада у нас була найвищою. Тимчасово Україна, до того, якого вона зобов'язана Українській Установі Збори було розділити між Українською Центральною Радою, представником робочого народу селян, робітників і солдатів та між виконавчим органом, який єдиною назвою „Рад Народна Міністри“.

Міністри, приступили Правительству Республіки, наслід Рад Народні Міністри на своїх домі не могли розпочати нові виступи, приїжді в Центральними Державними діями самостійно і довести їх до кінця, не звичайно і на жорі перешли з боку великої війни частини були в Російській землі і установили мир, щоб наш Край розпочав свою господарську життя в спокої і згоді.

До тих знаменнєв, яких ми очікували, до виступу та руху, наш Край, приступили Правительство Української Народної Республіки, творили ідувати якось до боротьби з німцями, а всі громади нашої Республіки задоволено не маючи життя боронити доброту і свободу. Наша Народна Українська Держава повинна бути вчинена од німців і Петрограду німців, які посягли права Української Республіки.

Німцями, тільки війна, розпочала державно-господарство, який значила між Народ, але анимали між Край, робила господарство. Тимчасово жорі були війна, а тим часом, але виступили на війну, таку владу, до якої в нас дивили і яка б віддала на нас революційно-демократичну державу народу. Правительство повинно захищати од спартанізму, раба селян, селян, робітників і солдатських депутатів, вибраних в місцевій вільності.

Підприємство війни і демократичної містичності, який бути призначені на почесні і вільні не мають Державної Служби. Коли воля наш повернувшись до дому, народні ради, до того, помітні та громадські дії, мають бути перевернуті в час, який був призначено, щоб і воля наш мали вільні голоси, а тим часом, але виступили на війну, таку владу, до якої в нас дивили і яка б віддала на нас революційно-демократичну державу народу. Правительство повинно захищати од спартанізму, раба селян, селян, робітників і солдатських депутатів, вибраних в місцевій вільності.

В справі земельної вільності, вибрана на останній сесії нашої, уже виробила закон про передачу землі трудовому народові без ніякого пригноблення за очолює сканування вільності соціалістично землі, згідно з нашим постановом, на вольній сесії. Закон сей був розглянутий та відома діти в нашій Центральній Раді.

Рада Народна Міністри вчинили всі діла, щоб передачу землі в руки трудових до початку весняних робіт через земельні комітети вільності мабути.

Після, ми і всі Частини, піддані на добро Українського Трудового Народу, перемають в перемаванні Української Народної Республіки.

Війна також відбрана на себе всі трудові робочі сили нашої країни. Вільність заводів, фабрик, майстерень, виробили тільки те, що було потрібно для війни, і народ виставив доміл без товарів. Тимчасово жорі війна. Отже, приступили Рад Народна Міністри негайно приступити до привласнення всіх заводів і фабрик на вільній статі, на виробничі продукти, потрібні населенню трудових і війни.

Та саме війна, намагається солі, ідувати безробітності в таври і вільності. В Самостійній Народній Республіці України не повинні терпіти ні один трудовий чоловік. Правительство Республіки має швидко промисловість Держави, має розпочати творчу роботу в усіх галузях, де всі безробітні могли б одійти—гради і призначити свої сили—вжити всі заходи до забезпечення скріплення та виступу війни.

За старого ладу торгівлі та різні господарства, наживали в банках пригноблення класи вільності війни. Отже, Українська Народна Республіка, боре з тим, який найвищий, таку торгівлі і всі діла, але і всі потрібні на вільність народу. За товариства, які були перевернуті в та корону і виступили до вільності, були дивились, саме Держави наша, щоб не було такої торгівлі, яку торгівлі, найбільш класи через спекулянтів. Правительство Республіки на всі діла швидко приступити до роботи і представити на затвердження закон про це, а також про монополію війни, ширини, таври і інших продуктів і товарів, в яких найбільш бралися працювати в робочій війні, на виступі виступили війни.

Та саме приступити виступити державно-народної контролю над всіма банками, які виступили, покласти виступити класам допомогали виступити класи трудові. Отже, повинна бути банків має виступити сувереном чини на виступу трудові інститути та виступити народними господарствами Української Народної Республіки, а не на спекуляції та різні банків спекуляції і війни.

На групі виступили, виступили в житті та виступили продуктів росту недовдоволення серед великої частини населення. Тим недовдоволення виступили різні, тільки сили і виступили недовдоволення нашої до старого порядку. Сі тільки сили виступили війну повернути всі війни народи під єдине царське ярмо Росії Рад Народна Міністри повинна ідувати борючись з усіма контр-революційними силами. А виступи, хто виступили до виступили проти Самостійної Української Народної Республіки, до поверну старого ладу, того хрести, як за вільною країну.

Всі виступили виступили, виступили проти Української Народної Республіки підданці, і з-під виступили, у Самостійній Народній Українській Республіці всі недовдоволення правні національно-територіальні автономні територіальні з ними законом 9-го статті.

Всього, того з виступили і сін Української не виступили роботи, Центральна Рада, в найбільшій техніці, те повно до виступили, виступили і до останнього порядку виступили Української Установи Збори. Ми виступили всі громади, наслід провадити вибори до них як найвище, вжити всі заходи, щоб виступили голоси виступили як найвище, щоб за війна, тільки виступили і наш Установи Збори—найвищий господар і виступили Зборі наш—на виступили свободу над і виступили виступили Найвищий Української Народної Республіки як добро всім трудовому народові—тепер і на виступили.

Силою Найвищою нашою органами намагаються розділи при федеративних законах виступили виступили бреші Російської держави.

До того часу всі громади Самостійної Української Народної Республіки виступили інтелектуально стати на виступили доброту волі та прав нашої Народу і всім селянам боронити нашу діла на виступили селянсько-робітничої Самостійної Республіки Української.

Українська Центральна Рада.

У Києві 9-го січня року 1918.

Основні положення

- **ПРОГОЛОШУВАЛИСЯ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ І СУВЕРЕНІТЕТ УНР.**
- Декларувалося прагнення до дружніх відносин із сусідніми державами, без взаємного втручання у внутрішні справи.
- Влада в Україні належатиме тільки її народові, від імені якого виступатимуть **Українські Установчі збори**. До їх зібрання мала правити **Українська Центральна Рада** та її виконавчий орган, який отримав назву **Рада народних міністрів**.
- Проголошувалось прагнення розпочати негайні **переговори** з країнами Четвертного союзу.
- Закликав до рішучих дій з більшовиками.
- Пропонувалося **реорганізувати армію в народну міліцію**.
- Підтверджувалися всі проголошені **демократичні свободи і права національних меншин**.

Закон про національно-територіальну автономію

- У день проголошення IV Універсалу Центральна Рада прийняла **Закон про національно-територіальну автономію**.
- Право на автономію автоматично визнавалося за трьома найбільшими національними групами — **росіянами, євреями і поляками**.
- Білоруси, німці, чехи, молдавани, татари, греки і болгари могли одержати це право за умови, якщо їхні петиції у цій справі зберуть щонайменше **10 тис. голосів**.

Соціально-економічні перетворення

- **Проголошувалися соціально-економічні перетворення:** націоналізація всіх природних ресурсів, ліквідація права приватної власності на землю, передача всієї землі всім трудящим без викупу, переведення підприємств на випуск мирної продукції, соціальна допомога безробітним і тим, що постраждали від війни; проголошувалася монополія на торгівлю деякими видами товарів, установлювався державний контроль над банками.

Історичне значення

- Тривалий шлях боротьби завершився логічним результатом: проголошенням незалежності.
- Хоча відстояти самостійну українську державу не вдалося і добра нагода відродження і закріплення своєї державності зазнала краху, але ідея самостійної соборної України жила в умах кращих представників українського народу.

2. Брестейський мир та УНР

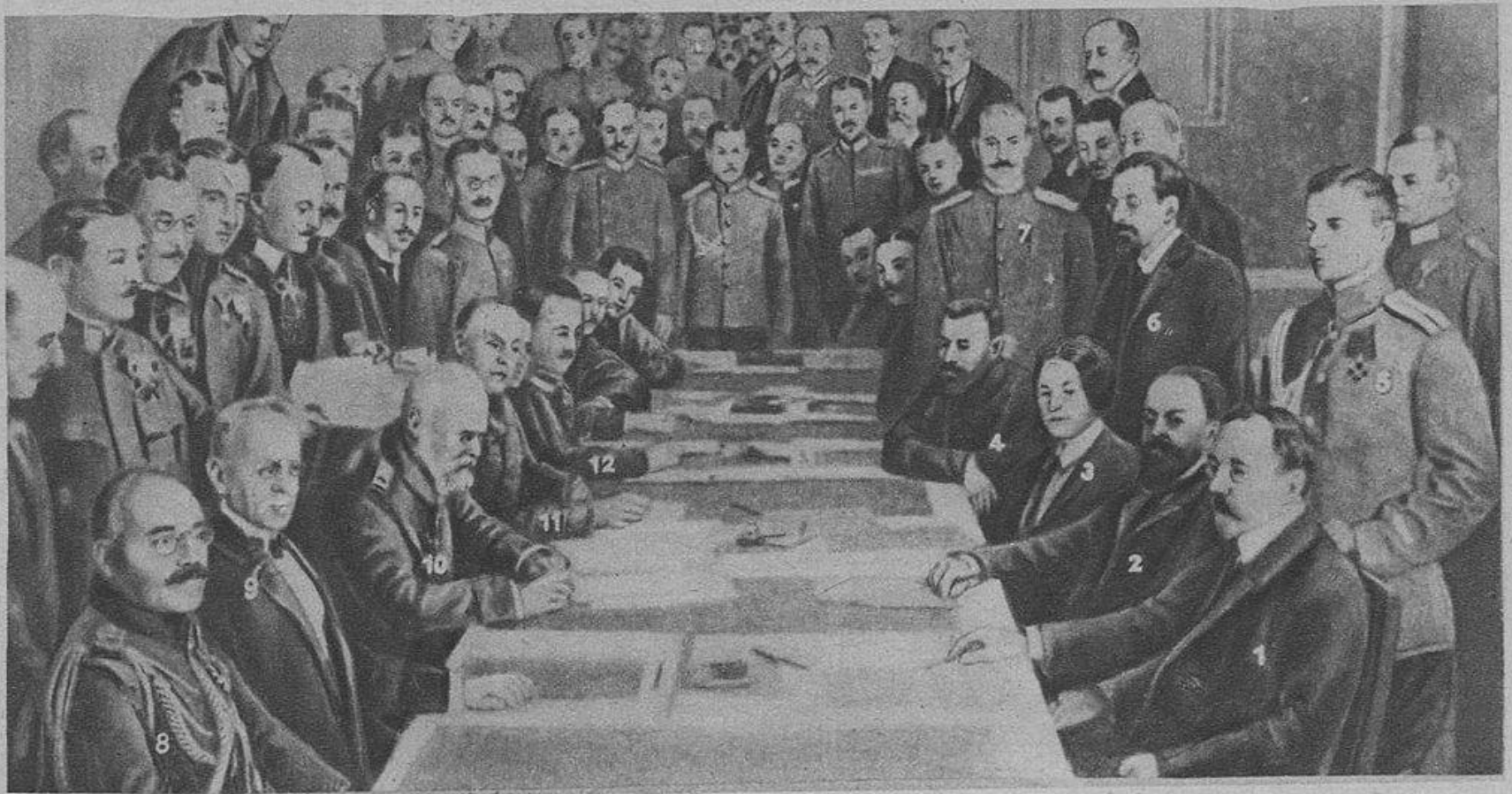
Зовнішня політика УНР

Дата	Подія
У січні (грудні 1917 р.) 1918 р.	Англія та Франція визнали уряд УНР
Вересень—грудень 1917 р.	Установлення відносин з крайовими урядами Кубані, Дону, Сибіру, Криму, Молдавії
Січень—лютий (січень) 1917 р.	Переговори УНР з країнами Четвертного союзу. Визнання Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією та Османською імперією незалежності УНР. Підписання Брестського мирного договору 9 лютого (27 січня) 1918 р.

Мирні переговори більшовицького уряду

- **7 листопада (25 жовтня) 1917 р.** II з'їзд рад у Петрограді прийняв **Декрет про мир**, у якому закликав усі воюючі держави припинити війну та укласти **мир без анексій і контрибуцій**. Згодом Раднарком заявив, що декрет є офіційною пропозицією негайно укласти перемир'я і розпочати переговори про мир.
- 14 (1) листопада 1917 р. На пропозицію більшовиків відгукнулась тільки **Німеччина** та її **союзники**. З 20 (7) листопада по 12 грудня (29 листопада) 1917 р. йшли переговори щодо перемир'я та умов миру між радянською Росією, Німеччиною і іншими країнами Четвертного союзу.
- **15 (2) грудня 1917 р. Досягнуто перемир'я між радянською Росією і Німеччиною.**

Підписання договору про перемир'я



LE PRINCE LÉOPOLD DE BAVIÈRE SIGNE L'ARMISTICE AU MILIEU DES RUSSES ET DES DÉLÉGUÉS ENNEMIS

Voici, d'après un illustré allemand, cinq photographies de la conférence de Brest-Litovsk qui aboutit à la signature d'un armistice. On voit, en bas, groupés autour de la table : 1^o Kameneff, premier délégué russe ; 2^o Joffé, président de la délégation russe ; 3^o M^{me} Bie-

cenko ; 4^o Amiral Altvater ; 5^o Lipsky ; 6^o Karachan ; 7^o Fokke, tous Russes ; 8^o Zekki-Pacha, Turc ; 9^o Von Merey, ambassadeur austro-hongrois ; 10^o Prince L. de Bavière, président des délibérations ; 11^o Major gén^l Hoffmann ; 12^o Colonel Gawtschef, Bulgare.

Переговори делегації УЦР (1917)

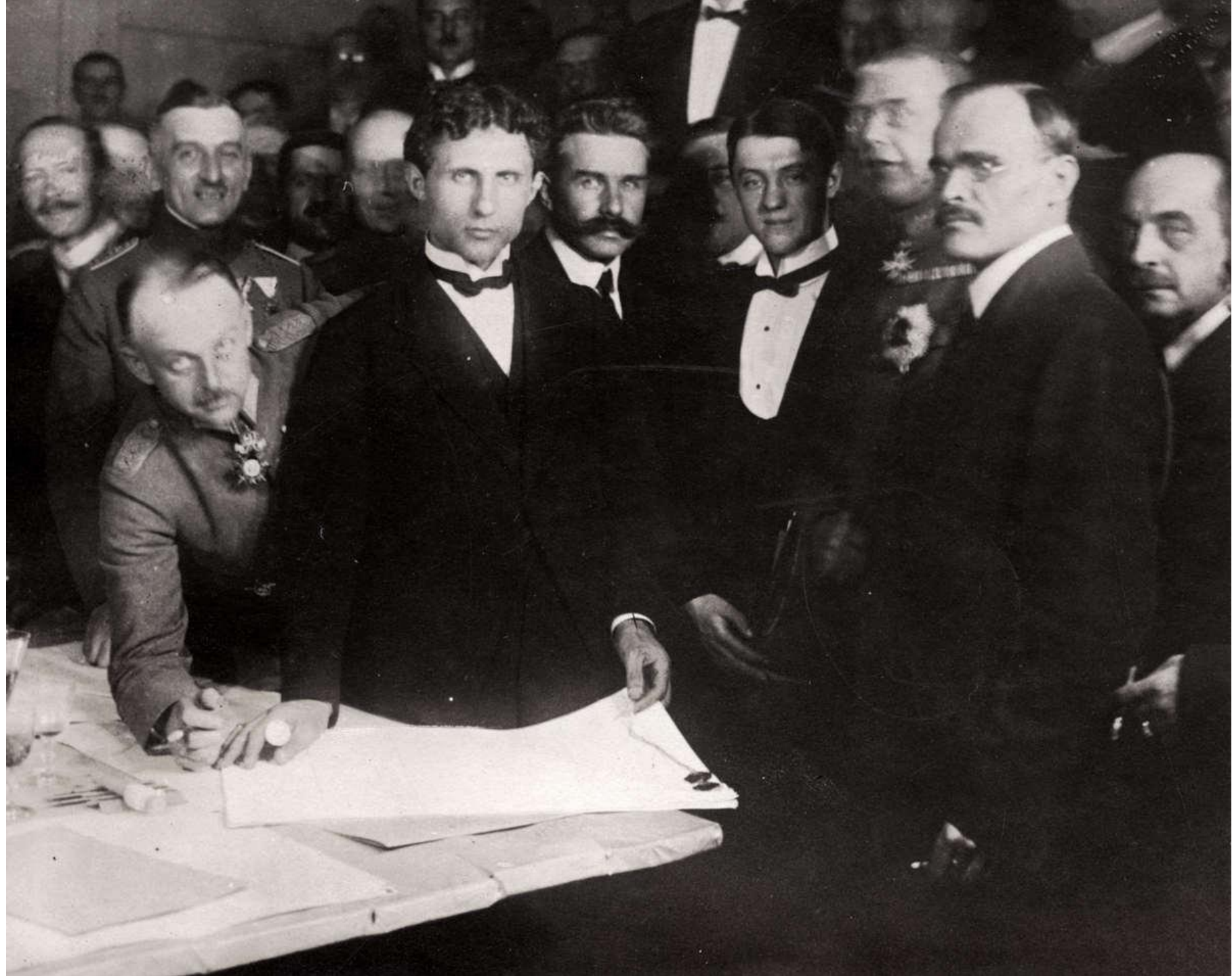
5 грудня (22 листопада) 1917 р.	Генеральний Секретаріат прийняв рішення про укладення перемир'я з країнами Четвертного союзу.
6 грудня (23 листопада) 1917 р.	Неофіційна зустріч української делегації з представниками Німеччини та Австро-Угорщини. Укладення перемир'я між УНР і країнами Четвертного союзу.
24 (11) грудня 1917 р.	Генеральний Секретаріат звернувся з нотою до всіх воюючих і нейтральних країн, у якій йшлося, що УНР «стає на шлях самостійних міжнародних стосунків до того часу, доки не буде створено загальнодержавної власті в Росії», і пропонує воюючим державам укласти мир без анексій і контрибуцій з урахуванням прав націй на самовизначення.
26 (13) грудня 1917 р.	Країни Четвертного союзу погодилися на участь у переговорах у Брест-Литовському делегації УНР.

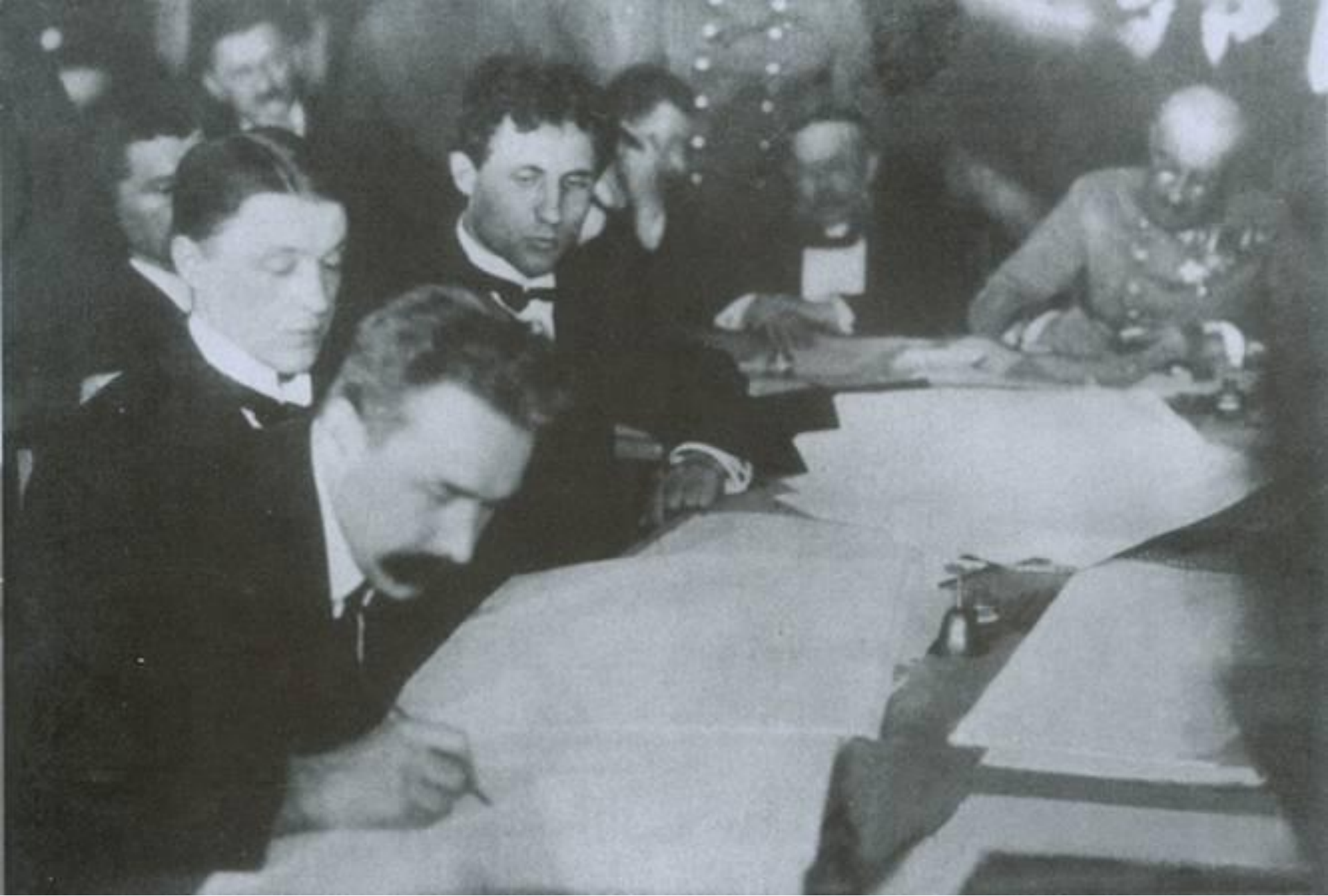
Українська делегація в Брест-Литовську



Переговори у 1918

Дата	Хід переговорів
1 січня (19 грудня 1917 р.) 1918 р.	Прибуття у Брест-Литовський української делегації на чолі з В. Голубовичем.
9 січня (28 грудня 1917 р.) 1918 р.	Українська делегація вперше взяла участь у пленарних засіданнях переговорів. Визнання головою радянської делегації Л. Троцьким права делегації УНР самостійно брати участь у переговорах.
12 січня (30 грудня 1917 р.) 1918 р.	Визнання країнами Четвертного союзу української делегації та її самостійності як єдиного представника народу України.
Січень 1918 р.	Нова радянська делегація на переговорах оприлюднила свій новий склад, до якого були включені представники радянської Української Народної Республіки . Л. Троцький заявив, що саме вони повинні представляти інтереси України, бо УЦР вже не контролює більшу частину території України. Проте ця заява була відхилена країнами Четвертного союзу, які відмовилися визнати делегацію радянської УНР . Голова української делегації О.Севрюк оприлюднив IV Універсал
9 лютого (27 січня) 1918 р.	Підписання Брестського миру між УНР і країнами Четвертного союзу
3 березня 1918 р.	Радянська Росія підписала Брест-Литовський мир з країнами Четвертного союзу
17 -18 березня 1918 р.	УЦР ратифікувала умови Брестського договору та уклала військову конвенцію УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною.





Умови Брестського миру між УНР і країнами Четвертного союзу

- **Скасування воєнного стану** між воюючими сторонами.
- **Визначення кордонів** України.
- **Встановлення дипломатичних зв'язків.**
- **Визначення економічних зв'язків.**

Додатковий договір

Визначалися:

- Принципи регулювання консульських відносин.
- Принципи регулювання приватних справ.
- Обмін військовополоненими.
- Обмін надлишками сільськогосподарських і промислових товарів.
- Курс валют (100 німецьких марок = 46 українських карбованців).

Таємна декларація з Австро-Угорщиною

- У таємній декларації, підписаній з Австро-Угорщиною, зазначалося: **райони Східної Галичини** з переважно українським населенням мали відійти від королівства Галичини й **об'єднатися з Буковиною в один коронний край у складі Австро-Угорщини.**
- (Угода не була ратифікована і розірвана Австро-Угорщиною у липні 1918 р.).

Результати і наслідки

- Відбулося **падіння радянської влади в Україні** в результаті збройного втручання країн Четвертого союзу.
- Україна стала першою державою, що вийшла з Першої світової війни.
- Україна стала повноправним членом міжнародних відносин.
- Було визнано **кордони** Української держави.
- Було **відновлено владу УЦР** і обмежено суверенітет України.
- За допомогу у звільненні України від більшовицької окупації УНР зобов'язувалась у вигляді **матеріальної компенсації** поставити до Німеччини та Австро-Угорщини:
 - 60 млн пудів зерна та виробів з нього,
 - 400 млн шт. яєць,
 - 2,75 млн пудів м'яса великої рогатої худоби (живою вагою),
 - 3 млн пудів цукру,
 - регулярно постачати їм овочі, фрукти, фураж, руди тощо.

3. Виникнення Кубанської Народної Республіки

Виникла 28 січня 1918 р.
Проіснувала 1 рік і 9 місяців
до 1920 р.

Утворення Кубанської Військової Ради

- **30 квітня — 3 травня 1917 р.**
у Катеринодарі відбулися збори козацтва, на яких утворився козацький уряд — **Кубанська Військова Рада**.
- Головою був обраний **Микола Рябовіл**.

**Рябовіл
Микола
Степанович**



Республіка “Кубанський Край”

- **24 вересня 1917 р.** Кубанська Військова рада на своїй 2-ій сесії *поповнилася депутатами від черкесів і інших горців, міст і корінного некозацького населення.* На цій сесії Військова Рада проголосила себе **Крайовою радою** з повноваженнями **Установчих зборів** й ухвалила **1-шу Конституцію Кубані.**
- Кубанська область **перейменована у республіку** з назвою **Кубанський Край** *у складі Російської Федеративної Республіки.*
- За Конституцією була створена **Законодавча Рада** і згодом уряд - **Крайовий уряд Кубані.**

Бич Лука Лаврентійович

перший
голова Кубанського
Краєвого Уряду



Кубанська Народна Республіка

- **28 січня 1918 р.** Законодавча рада проголосила **Кубанську Народну Республіку** — правонаступницю Кубанського краю, що б у майбутньому входила до **Російської Федеративної Республіки**.

Прапор і герб Кубані



Території, що входили до складу КНР

- *Кубанська область*
- *Чорноморщина (Чорноморська губернія)*
- *Ставропільщина (Ставропільська губернія)*
- *Терщини (Терська область).*



Die Ukraine • Land u. Volk.

Das Gebiet des ukrainischen Volkes
beträgt 765.000 qkm.

Dies ist das Aderhaltungs- und die Fläche des Bodens und mehr
als das Doppelte von Großbritannien.

Die Volkszählung des ukrainischen Sprachgebiets
beträgt rund 40 Millionen,
was ungefähr so viel wie das Frankreich.

Die Ukraine
ist das reichste Land des bisherigen Rußland.

In der Ukraine
liegt das berühmte **Schwarzerdegebiet**.
Dieses erzeugt fast das ganze Ackergetreide Rußlands.

Die Ukraine war das
wirtschaftliche Rückgrat der russischen Macht.

Die ukrainische Volksrepublik in ihren voraussichtlichen Grenzen



Die landwirtschaftliche Produktion
der Ukraine im Frieden könnte den
Bedarf der Mittelmächte sicherstellen,
ihre reichen Schätze
an Kohle, Erze, Salz und Petroleum
würden einen Überschuß
für Mitteleuropa lassen.

Bodenerzeugnisse der Ukraine

im Frieden

verglichen mit dem übrigen Rußland.

Getreideproduktion:

Ukraine 60 %

Übriges Rußland 40 %

Von der gesamten Getreideproduktion fällt nur:

Ukraine 27 %

Übriges Rußland 1 %

Zuckerproduktion:

Ukraine 88 %

Übriges Rußland 12 %

Die Volkszahl

das bisher russische Grenzgebiet
(40 Millionen) entspricht der Gesamt-
zahl reichste Länder:



Polen	13.112.000	Frankreich	4.400.000
Portugal	5.568.000	Österreich	3.752.000
Schweden	5.645.000	Dänemark	2.600.000
Norwegen	4.308.000	Belgien	2.600.000
Schweiz	4.022.000	Italien	2.440.000

Die Fläche

715.000 qkm

(nimmt dazwischen der europäischen
vergrößerten Länder zusammen:



Frankreich	225.000	Österreich	40.400
Polen	128.000	Belgien	34.200
Norwegen	114.000	Italien	29.400
Portugal	82.000	Frankreich	28.100
Schweden	41.200	Österreich	28.000

Der Zuwachs

der Bevölkerung beträgt rund 100.000 im Jahr.
Das ist mehr als der jährliche Bevölkerungszuwachs (je
nach der Berechnung) der kleineren europäischen
Länder zusammen.



Frankreich	125.000	Österreich	121.000
Polen	25.000	Belgien	60.000
Norwegen	25.000	Italien	30.000
Portugal	150.000	Frankreich	25.000
Schweden	100.000	Österreich	30.000

Mineralförderung der Ukraine

im Frieden

verglichen mit dem übrigen Rußland.

Eisenproduktion:

Ukraine 60 %

Übriges Rußland 40 %

Stahlproduktion:

Ukraine 70 %

Übriges Rußland 30 %

Erzkohleproduktion:

Ukraine 98 %

Übriges Rußland 2 %

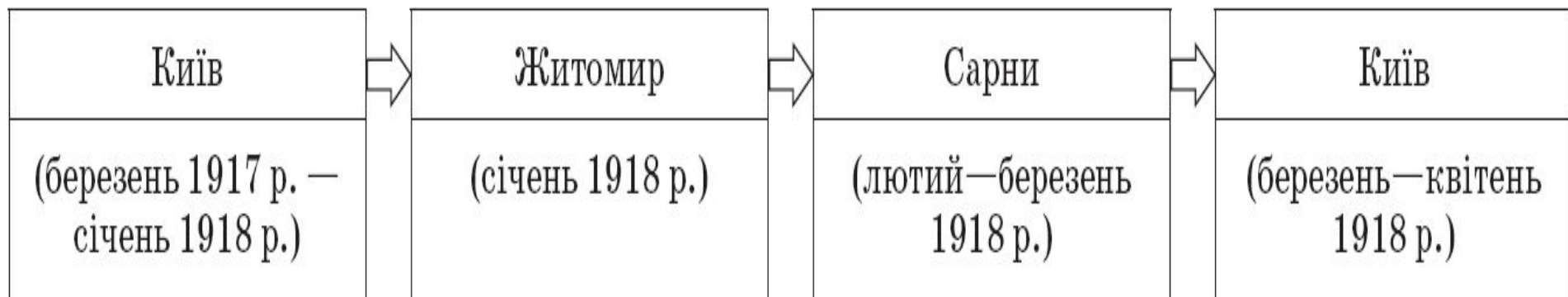
Kohleproduktion:

Ukraine 99 %

Übriges Rußland 1 %

4. Внутрішня політика УЦР

Місця перебування УЦР і Ради міністрів УНР



**ПЕРША ВІЙНА РАДЯНСЬКОЇ РОСІЇ
з УКРАЇНСЬКОЮ НАРОДНОЮ РЕСПУБЛІКОЮ
(грудень 1917 – травень 1918 рр.)**





**Немецкие войска в Кieve
(март 1918 года)**

Політика УЦР у січні—квітні 1918 р.

- Проголошення незалежності УНР.
- Запровадження нового стилю в літочисленні (Юліанський календар було замінено Григоріанським календарем).
- Уведення в обіг національної валюти — гривні.
- Затвердження державного герба — тризуб Володимира Великого.
- Уведення закону про громадянство.
- Скасування приватної власності на землю (19 січня 1918 р.), уведення закону про землю (31 січня 1918 р.), який передбачав соціалізацію землі та встановлення максимуму землеволодіння у розмірі 30 десятин.
- Схвалення Конституції УНР (29 квітня 1918 р.).

100 У К Р А Ї Н С Ь К А
НАРОДНЯ РЕСПУБЛІКА 100



1 ГРИВНЯ МІСТИТЬ 8,742 ДОЛІ ШИРОКОГО ЗОЛОТА

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА



ГРИВНІ



ДВІ ГРИВНІ ПІРІВНІ
СКАРБОВАНЦЮ
ГРИВНІЯ ПІСНІТЬ
8712 А°/МІ Ш ПІВ 3°/МІ ТА

ДИРЕКТОР
ДЕРЖАВНОГО
БАНКУ

СКАРБНИК

Р. КУ 1918

ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТОВИЙ БІЛЕТ



Державні кредитові білети
Української Народної
Республіки забезпечуються
всім державним майном Респу-
бліки. Державні кредитові білети
Української Народної Республіки ходять
нарівні з золотом, монетою, «...» За
фальшування державних креди-
тових білетів встановлені ма-
ршальські покарання.
п. п.

А. 01808483



**Конституція Української
Народної Республіки (Статут
про державний устрій, права і
вільності УНР). Прийнята 29
квітня 1918 року, в останній
день існування Центральної
Ради.**

КОНСТИТУЦІЯ

Української Народної Республіки,

*ухваляючи в останній
засіданні Центральної
Ради 29 квітня 1918*



Соціально-економічна політика УЦР

- За своєю суттю соціально-економічна політика УЦР була **соціалістичною**.
- Основні її положення були викладені в *Платформі української делегації на Демократичній нараді, III Універсалі та роз'ясненні до нього, IV Універсалі, аграрному законі від 13 лютого (31 січня) 1918 р., постановах та рішеннях Генерального Секретаріату та Ради народних міністрів*.
- Не передбачалася конфіскація земель у землевласників, які мають менше 40 десятин.
- Не підлягали поділу площі під виноградниками, хмелем та господарства з високою агрокультурою.
- Не передбачалася націоналізація промисловості.

Здобутки УЦР

- Продовження державотворчих традицій українського народу.
- Пробудження національної самосвідомості.
- Залучення до політичного життя великих мас українства, набуття досвіду політичної боротьби.
- Створення передумов для національно-культурного розвитку України.

Прорахунки УЦР

- **Сліпе слідування соціалістичній доктрині.**
- **Захопленість ідеєю федералізму.**
- **Ігнорування питання створення армії.**
- **Не вдалося сформувати дієвого державного апарату, налагодити постачання міст продовольством, забезпечити порядок і законність.**
- **Безсилля перед соціальною демагогією більшовиків.**
- **Непослідовність у реалізації соціально-економічної політики.**
- **Не домоглися справжнього міжнародного визнання.**

Історичне значення

- *Підняла на новий щабель ідею української державності.*
- *Діяльність Центральної Ради викликала захоплення і була підтримана численними представниками різноманітних верств населення України.*
- *Центральна Рада практично здійснила одвічні прагнення українського народу до свободи і незалежності.*
- *Боротьба під прапором Української революції на своїх героїчних прикладах підготувала покоління, які вибороли незалежність України.*

5. Німецько-австрійська окупаційна політика

**ПЕРША ВІЙНА РАДЯНСЬКОЇ РОСІЇ
з УКРАЇНСЬКОЮ НАРОДНОЮ РЕСПУБЛІКОЮ
(грудень 1917 – травень 1918 рр.)**



Мета

- **Забезпечення** максимального отримання продовольчих і сировинних ресурсів з України для **продовження війни з країнами Антанти** до переможного кінця.
- Намагання **перетворити Україну на одну зі складових великої Німецької імперії.**

Заходи

- **Установлення і підтримка маріонеткового режиму.**
- **Підтримка поміщиків** у їхніх намаганнях відновити свої права на землеволодіння.
- **Запровадження воєнно-польових судів і смертної кари.**
- **Придушення селянських виступів, робітничих страйків.**
- **Переслідування більшовиків** та співчуваючих їм.
- **Перешкоджання створенню сильної української армії та флоту.**
- Створення умов для **захоплення українського ринку**, установлення контролю над українською промисловістю, шляхами сполучення, портами, джерелами сировини і продовольства.

6. Радянська окупаційна політика

**Заходи з «радянізації» України
(січень—березень (квітень) 1918 р.)**

Заходи з «радянізації» України (січень—березень (квітень) 1918 р.)

Складові	Характеристика
Терор	Мав безсистемний характер . Підлягали гайдамаки, офіцери, монархісти, усі «вороги революції» і «ворожі верстви населення».
Поширення законів радянської Росії	Усі закони (декрети), які були прийняті або приймалися радянською Росією, автоматично поширювалися на територію України, контрольовану радянськими військами.
Злам старого адміністративного апарату	Система управління, що залишилась від Тимчасового уряду і УЦР, ліквідовувалася. Розпускалися міські думи. Влада на місцях переходила до воєнно-революційних комітетів і рад.
Формування армії	Створення Армії радянської УНР — Червоне козацтво (січень 1918 р.)
Націоналізація	Націоналізація великих підприємств (переважно вугільної, металургійної, машинобудівної промисловості), частина з яких перейшла у власність РСФРР. Процес націоналізації не зачіпав харчову і легку промисловість
Фінанси	Відмова від українських грошей
Аграрні перетворення	Розгром поміщицьких маєтків, стихійний розподіл поміщицьких земель серед селян, спроба створення комун . Відновлення постачання хліба до Росії
Розчленування території України	На початку 1918 р. на території України було створено три радянські республіки : Донецько-Криворізька Радянська Республіка, Радянська Соціалістична Республіка Таврида, Одеська Радянська Республіка

Терор

Мав **безсистемний характер**. Підлягали гайдамаки, офіцери, монархісти, усі «вороги революції» і «ворожі верстви населення».

Терор М.Муравьова

- **4 лютого 1918 р.** у Дарниці під Києвом М.Муравьов видав наказ про *«безпощадне знищення всіх офіцерів, гайдамаків, монархістів і всіх ворогів революції»*.
- При штурмі міста застосовувалися **отруйні гази**, був проведений **масовий артобстріл** (до 15 тис. снарядів).
- Більшовицькі війська розстріляли у Києві близько **5 тис. мирних жителів**, тероризували громадян УНР, ними був **убитий київський митрополит Володимир**.
- На київську «буржуазію» наклали **контрибуцію в 5 млн руб.** для утримання радянських військ.

Терор як основний метод радянзації

- Насильство і терор були **основними методами утвердження Радянської влади в Україні.**
- За висловом В. Г. Короленка, арешти і позасудові розстріли політичних опонентів під приводом боротьби з контрреволюціонерами стали **звичним, «побутовим явищем» радянської дійсності**

Знущення

- Дії червоногвардійців в Україні відрізнялися особливою жорстокістю.
- Харківське ЧК використовувало скальпування і «знімання рукавичок з кистей рук»
- В Полтаві і Кременчузі священнослужителів саджали на кіл.
- У Катеринославі застосовували розп'яття й побивання каменями.
- В Одесі офіцерів прив'язували ланцюгами до дощок, вставляючи в топленьня й смажачи, або розривали навпіл колесами лебідок, або опускали по черзі в казан з окропом й у море.

- *Вся ... підлога великого гаража була залита вже... кров'ю, що стояла на кілька дюймів, змішаної в жахаючу масу з мозком, черепними кістками, жмутами волосся й іншими людськими залишками стіни були заляпані кров'ю, на них поруч із тисячами дір від куль налипнули частки мозку й шматки головної шкіри... жолоб у чверть метра ширини й глибини й приблизно в 10 метрів довжини... був на всьому протязі до верху наповнений кров'ю... Поруч із цим місцем жахів у саду того ж будинку лежали поспіхом поверхово зариті 127 трупів останньої бійні... у всіх трупах розтрощені черепи, у багатьох навіть геть розплющені голови... Деякі були зовсім без голови, але голови не відрубувалися, а... відривалися...*

Поширення законів радянської Росії

Усі закони (декрети), які були прийняті або
приймалися радянською Росією,
автоматично поширювалися на територію
України, контрольовану радянськими
військами

Злам адміністративного апарату

Система управління, що залишилась від Тимчасового уряду і УЦР, ліквідовувалася. Розпускалися міські думи. **Влада на місцях переходила до воєнно-революційних комітетів і рад.**

Націоналізація

Націоналізація великих підприємств (переважно вугільної, металургійної, машинобудівної промисловості), частина з яких перейшла у власність РСФРР. Процес націоналізації не зачіпав харчову і легку промисловість

Аграрні перетворення

Розгром поміщицьких маєтків, стихійний розподіл поміщицьких земель серед селян, **спроба створення комун**. Відновлення постачання хліба до Росії

Фінанси

Відмова від українських грошей

Формування армії

Створення **Армії радянської УНР —
Червоне козацтво** (січень 1918 р.)

Розчленування території України

На початку 1918 р. на території України було створено **три радянські республіки**: Донецько-Криворізька Радянська Республіка, Радянська Соціалістична Республіка Таврида, Одеська Радянська Республіка



Ukrainian People's Republic

Odessa Soviet Republic

Donetsk-Krivoy Rog
Soviet Republic

Odessa

Taurida
Soviet Socialist
Republic

Донецько-Криворізька Радянська Республіка

Січень-березень 1918 року

ДОНЕЦЬКО-КРИВОРІЗЬКА РЕСПУБЛІКА

Масштаб 1:7 000 000



Донецько-Криворізька Радянська Республіка

- Після укладення Берестейського миру російські більшовики намагалися не допустити відновлення влади Української Центральної Ради в Донецько-Криворізькому регіоні.
- Для цього на **IV-му обласному з'їзді Рад робітничих депутатів Донецького і Криворізького басейнів**, що відбувався з **27 грудня по 30 грудня 1917 року у Харкові**, було проголошено утворення **Донецько-Криворізької Радянської Республіки** та **приєднання її території до Радянської Росії**.

Ліквідація

- ВУЦВК і Народний секретаріат радянської УНР висловилися проти утворення ДКРР. Таку ж позицію зайняли ЦК РКП(б) та РНК РСФРР.
- На **2 Всеукраїнському з'їзді Рад у Катеринославі** керівники ДКРР увійшли до складу ВУЦВК та **Народного Секретаріату радянської УНР**.
- Військові формування ДКРР влилися до збройних сил (єдиний фронт оборони) радянської України, були підпорядковані їх командуючому В.Антонову-Овсієнку.

Радянська Соціалістична Республіка Таврида

Таврійська Радянська Соціалістична Республіка —
штучне напівдержавне утворення, радянська
республіка, що існувала **у Криму у березні-квітні
1918 року**.

Входила до складу РРФСР.



Ukrainian People's Republic

Odessa Soviet Republic

Donetsk-Krivoy Rog
Soviet Republic

Odessa

Taurida
Soviet Socialist
Republic

Створення та діяльність

- 7-10 березня 1918 р.у **Сімферополі на I-ому Установчому з'їзді Рад, ревкомів та земельних комітетів Таврійської губернії обрано Таврійський Центральний Виконавчий Комітет (ТЦВК)**
- **19 і 21 березня 1918 р.** ТЦВК ухвалив **декрети про створення Таврійської РСР та Ради Народних Комісарів Таврійської РСР.**
- ТЦВК та РНК Таврійської РСР діяли згідно декретів радянської влади та **займалися конфіскацією землі та націоналізацією промисловості.**
- У березні-квітні 1918 року РНК Тавриди **відправила до центральних областей Радянської Росії понад 5 млн. пудів провізії.**

Ліквідація

- Місцеве населення не сприйняло Таврійську РСР.
- **18 квітня 1918 р. українські війська** на чолі з Петром Болбочаном атакували республіку, а незадовго після того до Криму також вдерлися **німецькі війська**.
- Наприкінці квітня 1918 року більшість членів ТЦВК та РНК Таврійської РСР були **розстріляні німецькими військами в Алушті**.
- **30 квітня 1918 р. Радянська Соціалістична Республіка Тавриди була офіційно ліквідована.**

Одеська Радянська Республіка

Лютий-березень 1918 року



Ukrainian People's Republic

Odessa Soviet Republic

Odessa

Donetsk-Krivoy Rog
Soviet Republic

Taurida
Soviet Socialist
Republic

Створення

- Проголошена **20 лютого (7 лютого за старим стилем) 1918 р.** після перемоги повстання більшовиків, анархістів та лівих есерів та проголошення **3 січня** (21 грудня за новим стилем) 1918 р. Одеси **«ВІЛЬНИМ МІСТОМ»**.
- Республіка зі столицею в Одесі охоплювала території Бессарабської та Херсонської губерній.
- Верховна влада належала Раді Народних Комісарів, очолюваної В. Юдовським. Лідери ОНР проголосили, що **не визнаватимуть владу Радянської України, а тільки безпосередньо Петрограда.**

Ліквідація

- Однак ОРР **не була визнана навіть більшовицькою владою в Петрограді.**
- У лютому 1918 р. влада в ОРР була частково **обмежена командувачем М. Муравйовим** та реорганізацією Одеської Ради Народних Комісарів у облвиконком.
- **3 лютого 1918 р. ОРР вела війну проти румунських військ, а в березні проти австро-німецьких військ.**
- **13 березня 1918 р. Республіка була окупована та ліквідована.**